

Biocheck ja uusi terveydenhuoltosuunnitelma – työkalut tautisuojauksen riskien arviointiin ja kehittämiseen

Susanna Takaluoma
asiantuntijaeläinlääkäri, Sikava
26.11.2020 ja 12.1.2021

Sikaterveydenhuolto

- Tuottaja – eläinlääkäri –sopimus
- Valtakunnallisen rekisterin rahoittavat sikateurastamot
- Sikava-terveydenhuolto tuottaa laatutietoa koko ketjun tarpeisiin
- Tautisuojausten kehittäminen ja dokumentointi terveydenhuollon kulmakivi
- Sikatalous ei kestä salmonellatartuntojen lisääntymistä

Sikavan hanke: Salmonellatartuntariskien hallinta sikaloissa ja sika-alan eläintautirahaston valmistelu

Toimenpiteet:

1. Koulutus ja neuvonta
2. Sikavan kehittäminen tautiriskin hallinnan osalta
3. Marinin hallitusohjelman mukaisen eläintautirahaston mallin luominen

Hankkeen rahoitus: MMM erityisavustus neuvontapalveluille

Tautisuojausten arviointi vuodesta 2021 alkaen

Tila ei kuulu eläintautirahastoon:

- Terveydenhuoltoeläinlääkäri tekee:
  - Säännölliset terveydenhuoltokäynnit
  - Terveydenhuoltosuunnitelma ja Biocheck-arviointi kerran vuodessa mielellään samalla käynnillä

Eläintautirahastoon kuuluva tila:

- Terveydenhuoltoeläinlääkäri tekee:
  - säännölliset terveydenhuoltokäynnit
  - Terveydenhuoltosuunnitelma kerran vuodessa ilman tautisuojausten arviointia
- Sikavan eläinlääkäri tekee:
  - Terveydenhuoltosuunnitelmaan kuuluva tautisuojausten arviointi ja Biocheck-arviointi kerran vuodessa

Biocheck.UGent

Worldwide usage of Biocheck.UGent

The Biocheck.UGent has already been used **15422** times to evaluate the biosecurity in farms worldwide.

→ Worldwide statistics

10101

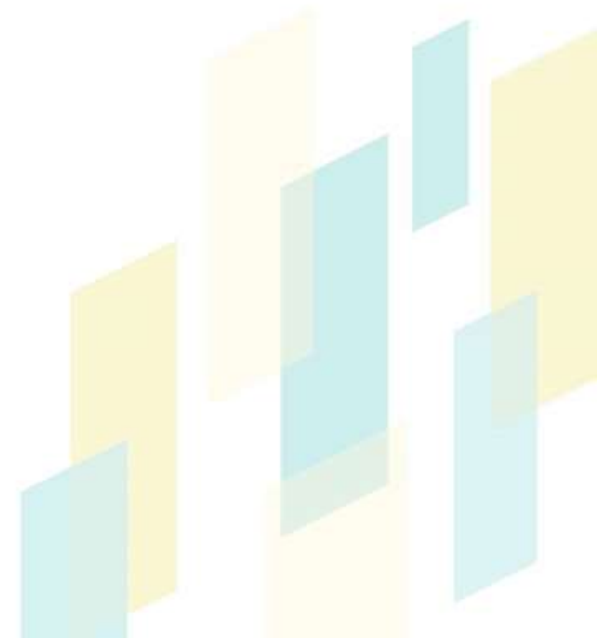

3943

1378

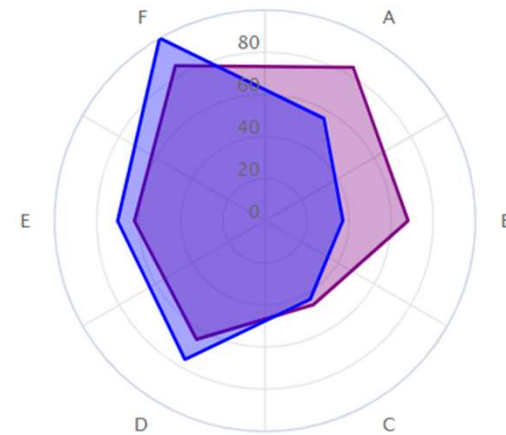
- Arviointi tehdään vuosittain.
- Arvioinnin suorittaa koulutuksen käynyt eläinlääkäri.

Ulkoisen tautisuojaus

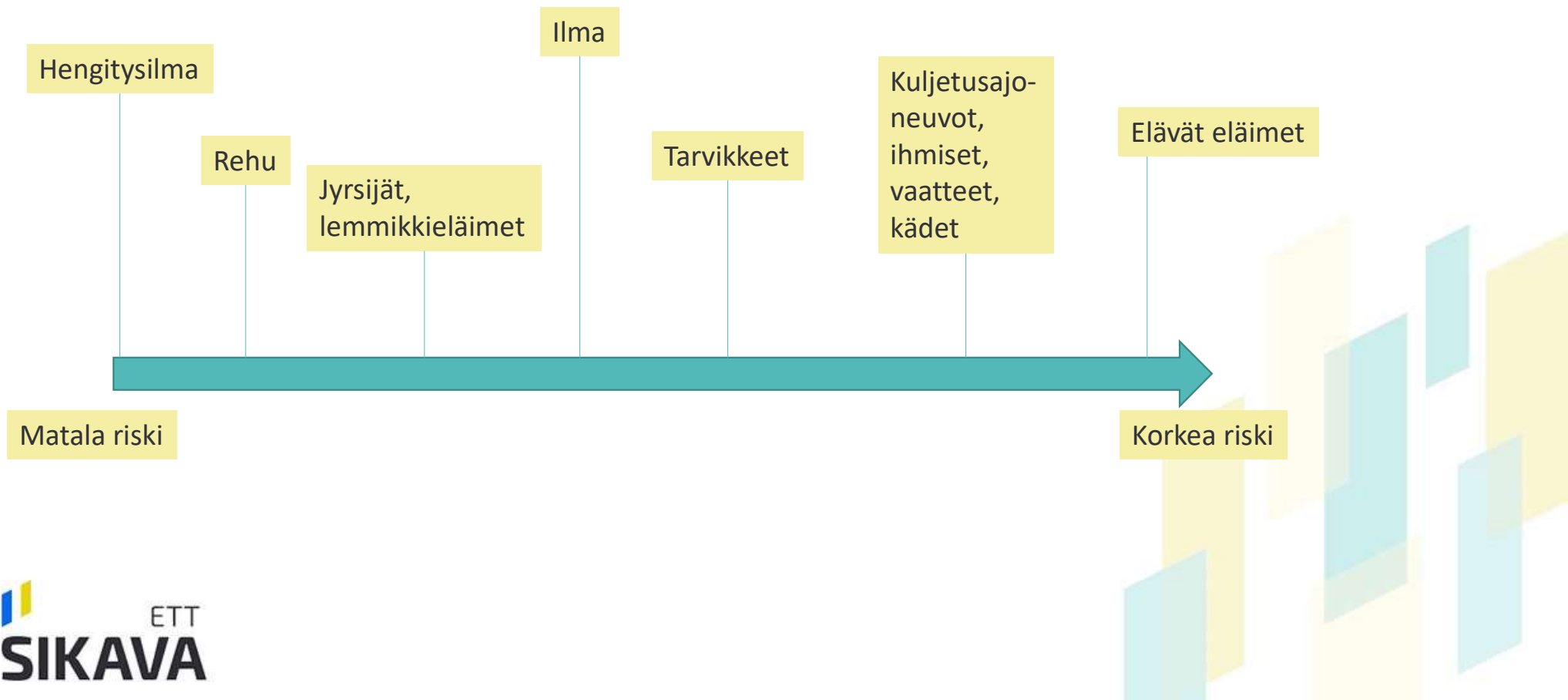
Ulkoisen tautisuojaus

Osio	Tulos	Suomalaisten vertailutilojen keskiarvo
A Eläinten ja sperman osto	56%	84%
B Eläinkuljetukset sekä lannan ja raatojen poisvienti	37%	68%
C Rehu ja juomavesi sekä tarvikkeiden hankinta	43%	46%
D Henkilökunta ja kävijät	76%	65%
E Haittaeläintorjunta	70%	62%
F Tilan sijainti ja ympäristö	100%	85%
Kokonaistulos	59%	69%

● Suomalaisten vertailutilojen keskiarvo
● Tulos

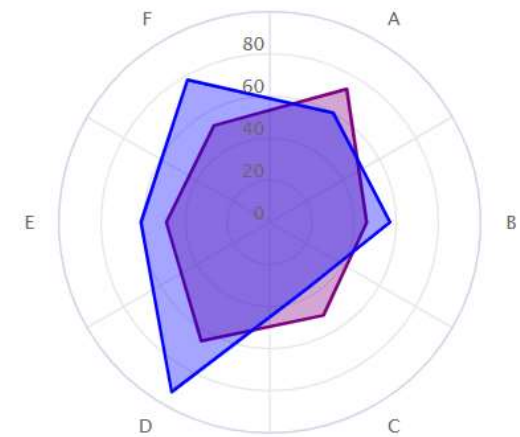
Ulkoisen tautisuojaus

Sisäinen tautisuojaus

Sisäinen tautisuojaus

Osio	Tulos	Suomalaisten vertailutilojen keskiarvo
A Tautiriskien hallinta	60%	73%
B Porsitusosastot	57%	46%
C Välikasvatusosastot	36%	51%
D Lihaskaosastot	93%	65%
E Osastokohtainen tautisuojaus	61%	49%
F Pesu ja desinfektio	78%	53%
Kokonaistulos	64%	56%

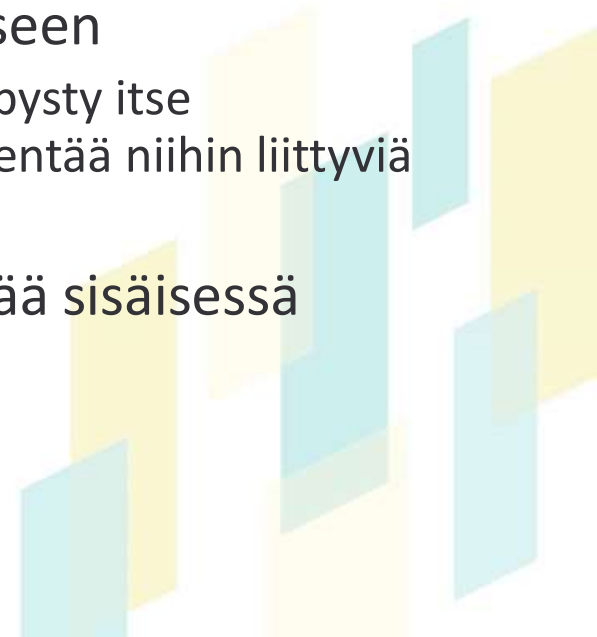

● Suomalaisten vertailutilojen keskiarvo
● Tulos

Biocheck.UGent

- Tarkoitettu työkaluksi riskien hallintaan ja tautisuojausten parantamiseen
- Tavoite ei varsinaisesti ole mahdollisimman suuri tulos, vaan se, että hahmotetaan toimintatapojen vaikutus tautisuojaukseen
  - Esimerkiksi eläinkuljetukset ovat seikka, joihin tuottaja ei pysty itse vaikuttamaan, mutta hyvillä toimintatavoilla voidaan pienentää niihin liittyviä riskejä
- Suomalaisilla tiloilla on yleensä enemmän kehitettävää sisäisessä tautisuojauksessa

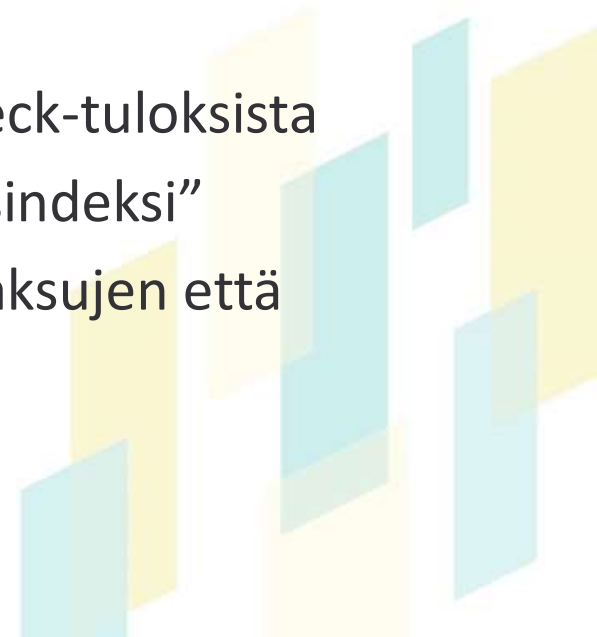
Biocheck.UGent

- Biocheckin kokonaistuloksella ei ole vakuutusmaksuvaikutusta
  - Yksittäisiä sovellettavissa olevia kohtia otetaan mukaan vakuutusmaksujen riskiluokitukseen
- Yhdessä eläinlääkärin kanssa on hyvä miettiä tärkeimmät kehityskohteet

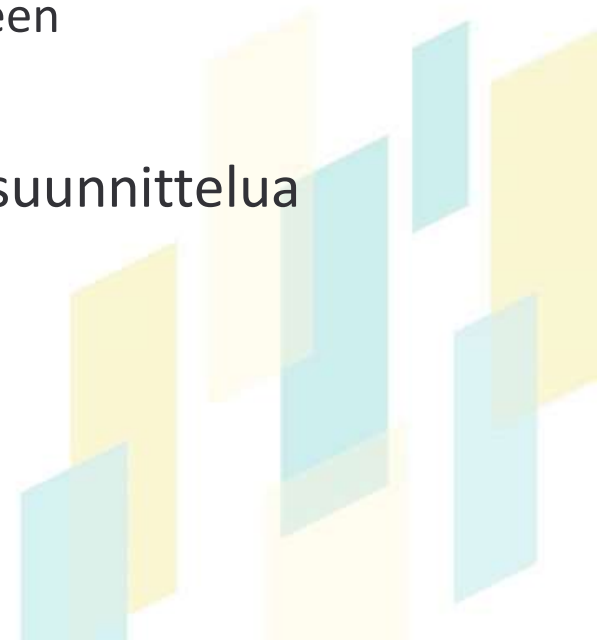
Uusi terveydenhuoltosuunnitelma

- Otetaan käyttöön keväällä 2021
- Uuteen terveydenhuoltosuunnitelmaan sisällytetään tautisuojausten tason arviointi, jonka tulosta käytetään vakuutusmaksujen riskiperusteiseen porrastamiseen
- Lisäksi arviointiin otetaan mukaan soveltuva osa Biocheck-tuloksista
- Sikavassa tuotetaan näiden perusteella ”tautisuojausindeksi”
- Samaa indeksiä tullaan käyttämään sekä vakuutusmaksujen että rahaston maksujen mahdollisessa riskiluokituksessa

Uusi terveydenhuoltosuunnitelma

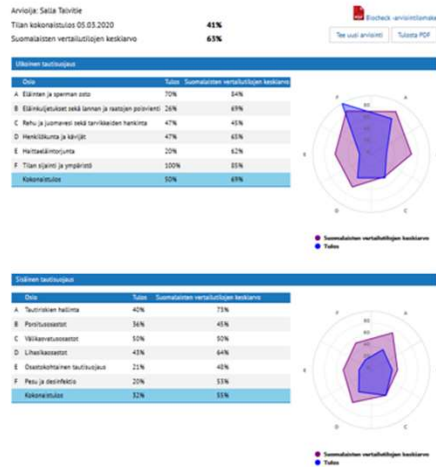
- Arvioidaan pienempiä kokonaisuuksia
  - Hyvinvointi arvioidaan tuotantovaiheittain
  - Arviointi helpottuu
  - Yksi heikompi osa-alue vaikuttaa vähemmän kokonaisuuteen
- Parannetaan käytettävyyttä
- Lisätään toimintoja, jotka tukevat terveydenhuollon suunnittelua
  - Hyvinvointi-indeksin tulokset
  - Biocheck tulokset
  - Lääkkeiden käyttömääriä

Terveydenhuoltosuunnitelma, tautisuojaus

3. Pitopaikan tautisuojaus

3.1. Biocheck-tulosten läpikäynti

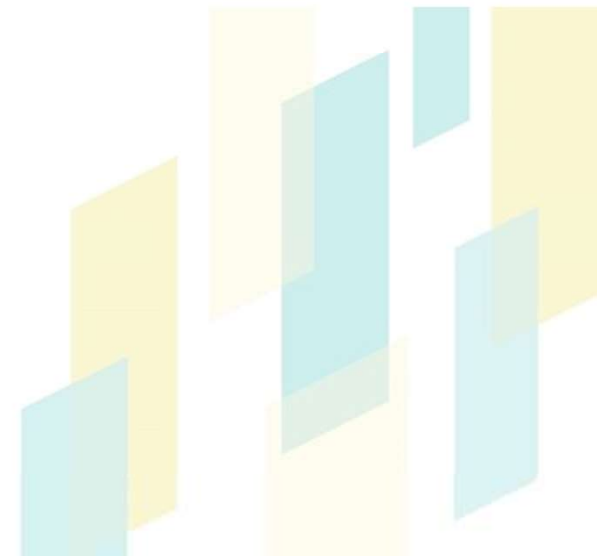
Biocheck-arviointi tehty: pvm

Havainnot, hyvät toimintatavat ja kehitysehdotukset:

3.2. Tautisuojauksen arviointi

	Kyllä	Ei
Pitopaikka kuuluu sika-alan eläintautirahastoon		

Mikäli pitopaikka kuuluu sika-alan eläintautirahastoon, suoritetaan tautisuojauksen arviointi Sikan eläinlääkärien toimesta. Mikäli terveydenhuoltoeläinlääkäri ei ole suorittanut Biocheck-koulutusta, arviointi tulee suorittaa koulutuksen käyneen eläinlääkärien toimesta.

3.2.1. Haittaeläinten torjunta ja tautisulku

3=Erinomainen, 2=Hyvä, 1=Tyydyttävä, 0=Heikko, X=Ei arvioida

	Eläintilat	Kuivikevarastot, siilot, kuivurit	Rehugarastot, rehustamo
a. Seinustat ovat vapaita kasvillisuudesta ja muusta jyräjöille suojaa tarjoavista esineistä vähintään 2 m matkalta.			
b. Tuotantorakennusten latioilla tai maassa niiden ympärillä ei ole rehua tai sen jäänteitä, jotka houkuttelisivat haittaeläimiä.			
c. Tuotantotilat (ml. varastot ym.) ovat siistit siten, ettei siellä ole haittaeläimille suoja- ja/tai pesäpaikkoja.			
d. Rakenteet ovat sellaiset, että haittaeläinten pääsy tiloihin on tehokkaasti estetty.			
e. Jätteiden käsittely ja varastointi on asianmukaista.			
f. Tilalla on asianmukainen ja vuosittain päivitetty kirjallinen haittaeläintorjuntasuunnitelma ja haittaeläinten torjunnasta on huolehdittu. Suunnitelma on tallennettu <u>Sikavaan</u> .			

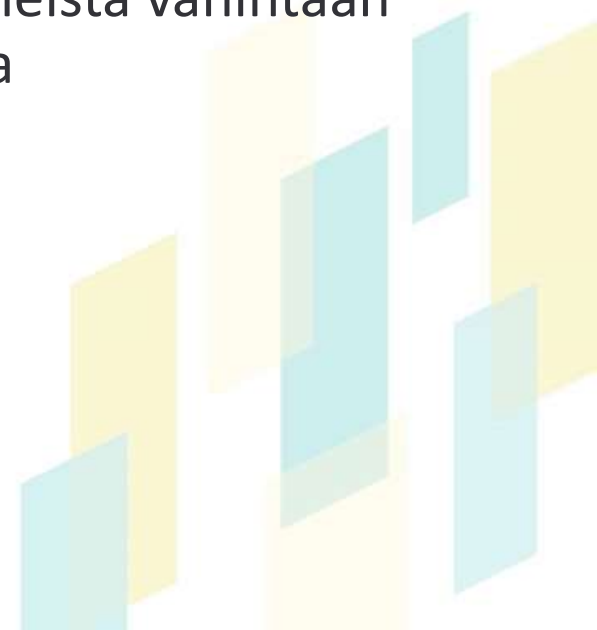
g. Rehujen varastointi on asianmukaista.			
h. Oljet ja heinät varastoidaan sellaisissa olosuhteissa, etteivät haittaeläimet pääse käsiksi niihin ja haittaeläintorjuntaa tehdään myös olki- ja heinävarastoissa.			X
i. Pitopaikassa on erillisiä epidemiologisia yksiköitä**		X	X
j. Tilalla on asianmukainen tautisulku, jossa puhdas ja likainen puoli on selkeästi eroteltu siten, että kulkureitit eivät pääse risteämään.		X	X
k. Tilalla olevat siat ovat ulkoilleet tai tulevat ulkoilemaan.		X	X

Yleiset kehitystarpeet Ulkoinen tautisuojaus

- Seinänvierustat ovat vapaita kasvillisuudesta ja muusta haittaeläimille suojaa tarjoavista esineistä vähintään 2 m:n matkalta

Yleiset kehitystarpeet

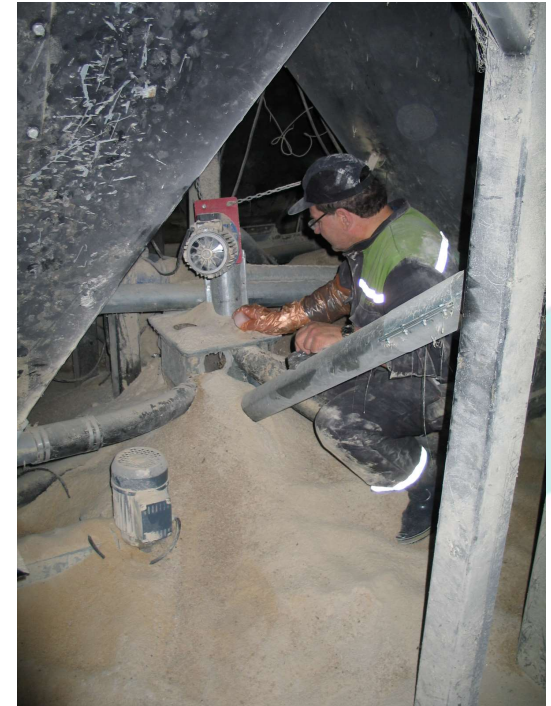
- Tuotantotilat (ml.varastot) ovat siistit siten, ettei siellä ole haittaeläimille suoja- ja/tai pesäpaikkoja

Yleiset kehitystarpeet

- Tuotantorakennusten lattioilla tai maassa niiden ympärillä ei ole rehua tai sen jätteitä, jotka houkuttelisivat haittaelämiä

Yleiset kehitystarpeet – haittaeläintorjuntasuunnitelma

- Suunnitelman tavoitteena ottaa huomioon tilan tarpeet
- Kirjallisen suunnitelman ja kirjanpidon perusteella on helppo havaita tilan riskikohdat ja tehostaa siten haittaeläintorjuntaa
- ETT:n ruokaketjuhankkeessa tuotetaan haittaeläintorjuntaoppaita

Yleiset kehitystarpeet – haittaeläintorjuntasuunnitelma

Kirjallinen, ajantasainen suunnitelma kaikkia tuotantotiloja koskien

Jyrsijähavaintojen kirjanpito (eläimet ja uloste)

Torjuntatoimenpiteiden käytännön toteutus (esim. syöttölaatikoiden määrä ja sijoittelu, syöttien kulutuksen seuraaminen ja uusien syöttien lisääminen)

Jos haittaeläintorjunta hoidetaan ulkopuolisen toimijan toimesta, ohjelmasta tulee silloinkin käydä ilmi ainakin torjunnasta vastaavan yrityksen nimi sekä torjunnan pääpiirteet

Torjuntamenetelmän kuvaus (esim. myrkytys, loukut tai jokin muu menetelmä)

Käytettävien tuotteiden (esim. myrkyt, karkottimet, merkkiaineet) kauppanimet ja valmistajat

Haittaeläintorjuntaa tehdään myös ullakkotiloissa

Rakenteet ovat sellaiset, että haittaeläinten pääsy on estetty

- Puurakenteiset seinät ovat sellaisia, että jyrsijät eivät pääse seinän ulkovuorauksen alle ja siitä edelleen rakennuksen rakenteisiin
- Aaltopellillä vuoratuissa seinissä jyrsijöiden kulku seinärakenteisiin estetään esim. pellin alareunan ja sokkelin välissä olevalla verkolla
- Betoniseinissä elementtien välisissä silikonisaumoissa ei ole aukkoja
- Tuloilmakanavien suojaamisella verkolla estetään jyrsijöiden pääsy ilmanvaihtokanaviin. Myös poistoilmakanavat on syytä verkottaa, jos ne ovat sellaisia, että jyrsijät voivat käyttää niitä kulkureitinään

Valvotut pito-olosuhteet

3.2.2. Valvottujen pito-olosuhteiden arviointi

	Kyllä	Ei
a. Tilalle hankitut eläimet ovat peräisin valvottujen pito-olosuhteiden lokeroon kuuluvalta tilalta. (Ruokavirasto ylläpitää avointa rekisteriä lokeroon kuuluvista pitopaikoista)		
b. Eläimet on merkitty siten, että eläimet voidaan jäljittää lähtötilalle.		
c. Kuolleet eläimet poistetaan viipymättä muiden eläinten joukosta.		
d. Kuolleiden eläinten hävityksestä pidetään kirjaa, ja kirjanpitoa säilytetään vähintään kahden vuoden ajan.		
e. Tilan läheisyydessä on kaatopaikka, turkistarha tai haaskaruokintapaikka alle kolmen kilometrin etäisyydellä.		
f. Ulkoiluaitaus on sellainen, että siat eivät pääse kosketuksiin luonnonvaraisten villisikojen kanssa. (Ruokaviraston ohjeiden mukainen aita)		
g. Eläinten ruokintaan käytettävästä rehusta pidetään kirjaa, ja kirjanpito säilytetään viiden vuoden ajan.		

Havainnot, hyvät toimintatavat ja kehitysehdotukset:

- Sikavassa kohta trikiiniriskin hallinta
- Tavoitteena rutiininomaisen trikiinitutkimuksen vähentäminen teurastuksen yhteydessä

Kiitos!

